

Міжнародний досвід законодавчого регулювання утримання домашніх тварин

Інформаційна довідка, підготовлена
Європейським інформаційно-дослідницьким
центром на запит народного депутата України

Європейський інформаційно-дослідницький центр створено з метою надання народним депутатам України інформації, яка може бути використана ними у законотворчій діяльності. Діяльність Європейського інформаційно-дослідницького центру здійснюється в рамках програми USAID "Рада: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво", що виконується Фондом "Східна Європа". Більше про центр на сайті <http://euinfocenter.rada.gov.ua/>

У Великобританії значну увагу приділено сфері захисту домашніх тварин. Всі собаки повинні бути мікрочіповані та інформація про них повинна бути занесена до бази даних. Обов'язок реєстрації собак встановлений також у Словенії. У Словаччині реєстрація тварин здійснюється на добровільній основі. Право власності на тварину засвідчується паспортом, який видається власнику тварини.

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

➤ **Законодавче регулювання:**

- Закон про добробут тварин 2006 (Англія та Уельс)¹;
- Закон про домашніх тварин 1951 (Англія, Уельс, Шотландія)²;
- Закон про здоров'я та добробут тварин 2006 (Шотландія)³;
- Закон про добробут тварин 2011 (Північна Ірландія)⁴;
- Закон про небезпечних собак 1991 рік (Англія, Уельс, Шотландія)⁵;
- Резолюція уряду про контроль собак 1992⁶;
- Положення про мікрочіпування собак 2015 (Англія)⁷;
- Положення про добробут тварин (розведення собак) 2014 (Уельс)⁸;
- Положення про ліцензування торговців тваринами (кошенята і цуценята) 2009 (Шотландія)⁹;
- Положення про собак (ліцензування та ідентифікація) 2012 (Північна Ірландія)¹⁰;
- Положення про добробут тварин 2013 (Північна Ірландія)¹¹;

¹ Animal Welfare Act 2006 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/45/contents>.

² Pet Animals Act 1951 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/Geo6/14-15/35/contents>.

³ Animal Health and Welfare (Scotland) Act 2006 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.legislation.gov.uk/asp/2006/11/contents>.

⁴ Welfare of Animals Act (Northern Ireland) 2011 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.legislation.gov.uk/nia/2011/16/contents>.

⁵ Dangerous Dogs Act 1991 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1991/65/contents>.

⁶ The Control of Dogs Order 1992 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.legislation.gov.uk/uksi/1992/901/contents/made>.

⁷ The Microchipping of Dogs (England) Regulations 2015 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.legislation.gov.uk/uksi/2015/108/contents/made>.

⁸ The Animal Welfare (Breeding of Dogs) (Wales) Regulations 2014 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.legislation.gov.uk/wsi/2014/3266/contents/made>.

⁹ The Licensing of Animal Dealers (Young Cats and Young Dogs) (Scotland) Regulations 2009 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.legislation.gov.uk/ssi/2009/141/contents/made>.

¹⁰ The Dogs (Licensing and Identification) Regulations (Northern Ireland) 2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.legislation.gov.uk/nisr/2012/132/contents/made>.

- Положення про зоомагазини 2000 (Північна Ірландія)¹².

➤ **Право власності на тварину.** Паспорт на тварину. Інформація про власника тварини знаходиться в базі даних мікрочіпованих домашніх тварин.

➤ **Механізм реєстрації домашніх тварин, сплата податків при реєстрації.**

Ключові факти:

- Всі собаки у Великобританії повинні бути мікрочіповані¹³.
- Мікрочіпування цуценят потрібно здійснити до 8 тижнів від народження тварини або до продажу тварини.
- Особа, яка займається розведенням тварин, несе відповідальність за мікрочіпування і повинна бути внесена в базу даних як перший власник.
- Внесена в базу даних інформація щодо власника тварини повинна бути актуальною.
- Всі собаки все ще повинні носити ідентифікатор (ID tag - ім'я та адреса власника собаки) в громадських місцях.
- Штраф за відмову реєстрації собаки/мікрочіпування – **500 фунтів.**

Мікрочіп домашньої тварини містить унікальний номер, внесений до бази даних. Дані власника та тварини заносяться до бази даних Великобританії. Власнику тварини потрібно створити електронний кабінет на сайті сервісу бази даних для перегляду та підтвердження інформації. При зміні власника тварини, інформація повинна бути оновлена і додана до бази даних. До того ж, інформація про зміну місця проживання чи номера телефону власника тварини повинна бути оновлена. За недотримання цих вимог – штраф.

Мікрочіпування не здійснюється тільки за вказівкою ветеринара – якщо може вплинути на стан здоров'я тварини.

Вартість процедури від 10-15 фунтів (включає вартість мікрочіпа та послуги із занесення інформації в базу даних), можливе безкоштовне мікрочіпування.

[Petlog](#)¹⁴ – найбільша база даних Великобританії мікрочіпованих домашніх улюбленців.

Інші бази даних: [PETtrac MicroChip Database](#),¹⁵ [Identibase](#)¹⁶.

Особи, які займаються розведенням собак, повинні отримати ліцензію від місцевих органів влади.

¹¹ The Welfare of Animals (Dog Breeding Establishments and Miscellaneous Amendments) Regulations (Northern Ireland) 2013 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.legislation.gov.uk/nisr/2013/43/contents/made>.

¹² Petshops Regulations (Northern Ireland) 2000 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.legislation.gov.uk/nisr/2000/405/contents/made>.

¹³ **Мікрочіпування** – один з найефективніших способів об'єднання втрачених домашніх тварин з їх власниками/утримувачами (вводиться під шкіру, розміром із зернятко).

¹⁴ Petlog [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.petlog.org.uk>.

¹⁵ PETtrac MicroChip Database [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.pettrac.co.uk>.

¹⁶ Identibase [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.identibase.co.uk>.

➤ **Собаки в громадських місцях.** Місцеві ради видають наступні резолюції/ордери з контролю собак:

- Ордер про собак на повідку (коли потрібно брати собаку на повідок).
 - Ордер про виключення собак (місця, де перебування собак заборонено: дитячі майданчики, кладовища, пляжні райони).
 - Ордер про собачі екскременти.
 - Штрафи - фіксовані штрафи за порушення згаданих ордерів.
- Ця інформація знаходиться на веб-сайті більшості місцевих рад.

Деякі громадські райони в Англії та Уельсі охоплені **Орденом про захист громадських місць** (Public Spaces Protection Orders (PSPOs)). У громадських місцях згідно з PSPOs власнику доведеться:

- тримати собаку на повідку;
- взяти собаку на повідок, на прохання поліції або інших осіб;
- не допускати собаку до певних місць (сільськогосподарські угіддя, частини парків);
- прибирати за своєю собакою (штраф за неприбирання різниться від ради до ради - від 50 до 80 фунтів).¹⁷

Штраф за недотримання PSPO – від 100 до 1000 фунтів.

Місцеві ради повинні повідомити громадян про дозволені місця для собак (інформація публікується на веб-сайті ради, + мапа).

➤ **Небезпечні собаки.** Згідно із **Законом про небезпечних собак**, володіння будь-якою «Спеціально контролюваною собакою» (Specially Controlled Dogs) без спеціального рішення суду є незаконним. Законом визначено 4 **типи** небезпечних собак:

- Піт-бультер'єр (Pit Bull Terrier).
- Японська тоса (Japanese Tosa).
- Аргентинський дог (Dogo Argentino).
- Бразильська філа (Fila Brasileiro).

Закон також охоплює схрещені види перелічених вище типів собак. Небезпечні собаки класифікуються **за типами**, а не ознакою породи. Тобто, небезпечною собакою буде вважатись така, **фізичні характеристики** якої відповідають опису заборонених типів. Оцінку фізичних характеристик тварини здійснює суд.

Небезпечні собаки повинні бути в намордниках і триматися на повідку в громадських місцях, вони повинні бути зареєстровані та застраховані, стерилізовані, татуйовані та мати мікрочіп. Закон забороняє розведення, продаж та обмін такими тваринами.

¹⁷ Сліпі власники тварин не штрафуються.

Власники незареєстрованої, забороненої собаки несуть **кримінальну відповідальність**.

- **Обов'язкові вимоги щодо навчання собак у кінологів.** Не встановлено.
- **Доступ до громадських місць спеціально навчених собак.** Власники собак-поводирів мають ряд прав згідно з Законом про рівність 2010¹⁸. Відмова у доступі до громадських місць осіб з собакою-поводирем є незаконною.
- **Відповідальність за недбале ставлення до собак.** В залежності від наслідків, за недбале ставлення до собак власник може отримати попередження, штраф, заборону на утримання собак, бути ув'язненим.

Відповідальність власника собаки:¹⁹

- необмежений штраф і/або позбавлення волі на строк до 6 місяців, якщо собака є небезпечною, невідконтрольною.
 - штраф і/або позбавлення волі на строк до 5 років, якщо власник дозволив собаці завдати комусь травми; власник навмисно використовує собаку, щоб завдати шкоди іншим особам (звинувачення в зловмисному нанесенні ран).
 - штраф і/або позбавлення волі на строк до 14 років, якщо собака нанесе смертельні рани.
 - штраф і/або позбавлення волі, якщо собака травмує собаку-поводиря.
- Фермер має право вбити чужу собаку, якщо вона тривожить його худобу.

Республіка Словенія

- **Законодавче регулювання:**
 - Закон про захист тварин.²⁰
 - Закон про притулки для покинутих тварин.²¹
 - Закон про ветеринарні критерії відповідності (ZVMS).²²
 - Правила про захист домашніх тварин.²³

¹⁸ Equality Act 2010 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2010/15/contents>.

¹⁹ Controlling your dog in public [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gov.uk/control-dog-public>.

²⁰ Zakon o zaščiti živali (ZZZiv) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1353>.

²¹ Pravilnik o pogojih za zavetišča za zapuščene živali [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV2861>.

²² Zakon o veterinarskih merilih skladnosti (ZVMS) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/58300>.

²³ Pravilnik o zaščiti hišnih živali [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV9190>.

- Правила ідентифікації/маркування та реєстрації домашніх тварин.²⁴
- Правила ветеринарної медицини.²⁵

➤ **Право власності на тварину.** Ідентифікаційний документ – паспорт на собаку. Дані власника тварини вносяться до центрального реєстру собак.

➤ **Механізм реєстрації домашніх тварин, сплата податків при реєстрації.**²⁶ Собака вважається зареєстрованою, якщо: має мікрочіп, має дійсний паспорт для тварин.

Собаки повинні бути ідентифіковані з мікрочіпом до досягнення віку 3 місяців. Одночасно повинна бути занесена інформація про тварину (походження, вакцинація) та власника до центрального реєстру собак. Після придбання тварини протягом 7 днів потрібно її зареєструвати. Про зміну власника тварини вноситься інформація до центрального реєстру.

Центральний реєстр створений **Управлінням з безпеки харчових продуктів, ветеринарного сектору та захисту рослин.**²⁷

Вартість мікрочіпування та занесення інформації в реєстр складає близько **30 євро.**²⁸

➤ **Собаки в громадських місцях.** Згідно із Законом про захист тварин власники собак повинні забезпечити безпеку оточуючих, шляхом тримання тварини на повідку в громадських місцях. За недотримання вимоги – штраф від 200 до 400 євро.

➤ **Небезпечні собаки.** Згідно із Законом про захист тварин, небезпечною собакою є:

- собака, яка загрожує навколишньому середовищу через її неконтрольований характер або показує агресивну поведінку щодо людини;
- собака, яка вкусила людину або тварину.

²⁴ Pravilnik o označevanju in registraciji hišnih živali [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV12107>.

²⁵ Pravilnik o veterinarskih pogojih, ki morajo biti izpolnjeni za netrgovske premike hišnih živali, in o modelu potnega lista, ki mora spremljati te živali [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV11902#>.

²⁶ OBVEZNOSTI LASTNIKA PSA [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.uvhvvr.gov.si/si/delovna_podrocja/identifikacija_in_registracija_zivali/psi/obveznosti_lastnika_psa/.

²⁷ IDENTIFIKACIJA IN REGISTRACIJA ŽIVALI/PSI [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.uvhvvr.gov.si/delovna_podrocja/identifikacija_in_registracija_zivali/psi/.

²⁸ Aktualni cenik storitev [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.uvhvvr.gov.si/fileadmin/uvhvvr.gov.si/pageuploads/DELOVNA_PODROCJA/Identifikacija_in_registracija_zivali/2013/Cenik_storitev/Cenik_priloga.pdf.

Рішення про небезпечність тварини видає ветеринар. У випадку, якщо собака нанесе смертельні травми, ветеринар може винести рішення про вбивство такої тварини.

Власники небезпечних собак повинні забезпечувати безпеку оточуючих:

- тримати тварину на повідку та в наморднику;
- тримати тварину у вольєрі;
- паркан біля будинку повинен бути висотою щонайменше 1,8 м, з попереджувальною позначкою на ньому.

За недотримання перелічених вимог – штраф від **800 до 1200 євро**.

До небезпечних собак не відносяться:

- службові собаки (військові та поліцейські), які вкусили при виконанні служби;
- собаки, укуси яких є результатом несанкціонованого входження особи на територію, де висіло попередження.
- собаки, укуси яких є результатом ветеринарного втручання;
- собаки, які не досягли віку дев'яти місяців і протягом цього періоду вкусили один раз.

➤ **Обов'язкові вимоги щодо навчання собак у кінологів.** Згідно із Законом про захист тварин, якщо небезпечна собака неодноразово вкусила, завдавши травм, для тварини передбачається проходження обов'язкової освіти протягом 6 місяців після події або до досягнення нею віку 2 років. Власник тварини та тварина зобов'язані відвідувати навчання. По завершенню навчання спеціальна комісія здійснює оцінку результатів навчання. Якщо не вдається здійснити навчання тварини, можливе вбивство тварини.

➤ **Доступ до громадських місць спеціально навчених собак.** Згідно із Законом про захист тварин, собаки-поводирі сліпих осіб та інвалідів мають доступ до всіх громадських місць та громадського транспорту разом з їх опікуном. Тримання таких тварин у наморднику не вимагається.

➤ **Відповідальність за недбале ставлення до собак.** За недбале ставлення до тварини законом передбачається накладення штрафу від 2400 до 84000 євро.

Словацька Республіка

➤ **Законодавче регулювання:**

- Закон про ветеринарну допомогу.²⁹

²⁹ Zákon č. 39/2007 Z. z. Zákon o veterinárnej starostlivosti [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2007/39/20170101>.

- Закон щодо регулювання деяких умов утримання собак.³⁰
- Постанова про детальні правила щодо захисту домашніх тварин та вимоги до карантинних центрів/притулків для тварин.³¹
- Постанова про ідентифікацію та реєстрацію домашніх тварин.³²

➤ **Право власності на тварину.** Власнику тварини видається паспорт для тварини. В паспорті зазначається походження тварини, вакцинація проти сказу та інших хвороб; ім'я та прізвище, адреса проживання власника тварини; назва, порода, стать, дата народження, колір шерсті тварини.

➤ **Механізм реєстрації домашніх тварин, сплата податків при реєстрації.** До 1 січня 2014 року собаки та коти повинні бути мікрочіповані або мати чітке розбірливе татування. Це зобов'язання поширюється тільки на тварин, що вирощуються для комерційних цілей. Власники котів та собак на добровільній основі здійснюють реєстрацію свого улюбленця в Центральному реєстрі домашніх тварин³³ (створений Державним ветеринарним та харчовим управлінням³⁴, управляється Ветеринарною Палатою Словацької Республіки³⁵).

Мікрочіпування здійснюється протягом 8 тижнів після народження тварини, до продажу чи передачі іншій особі у власність.

Вартість мікрочіпування різна і залежить в основному від ціни на мікрочіп, операційних витрат, а також пропозиції та попиту на ринку.

Будь-яка зміна інформації, що занесена до бази даних, повинна оновлюватись.

Податок на собаку є місцевим податком та сплачується раз на рік (Закон про місцеві податки та збори за комунальні відходи та малі будинкові відходи³⁶). Місцеві органи влади встановлюють ставку податку, умови для звільнення від сплати, зменшення податку. Розмір податку залежить від приміщення, в якому

³⁰ ZÁKON zo 16. mája 2002, ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/282/20170101>.

³¹ VYHLÁŠKA Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 5. novembra 2007 o podrobnostiach o ochrane spoločenských zvierat a o požiadavkách na karanténne stanice a útulky pre zvieratá [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/123/20080501>.

³² VYHLÁŠKA Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky z 13. januára 2012 o identifikácii a registrácii spoločenských zvierat [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2012/19/20120201>.

³³ Centrálny register spoločenských zvierat [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.crsz.sk>.

³⁴ Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.svssr.sk>.

³⁵ Komora veterinárnych lekárov SR [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.kvlsr.sk>.

³⁶ ZÁKON z 23. septembra 2004 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/582/20180501>.

проживає тварина (сімейний будинок, квартира, бізнес-об'єкт), від муніципалітету (від 5-400 євро)³⁷, а також від розміру собаки.

Власник собаки старше 6 місяців зобов'язаний сплачувати податок.

➤ **Собаки в громадських місцях.** На веб-сайті кожного муніципалітету знаходиться інформація стосовно переліку районів, де дозволено вільне пересування собак, а також карта районів вільного пересування собак.³⁸ Власники тварин зобов'язані прибирати екскременти тварини, а території для прогулянок із собаками повинні бути обладнані спеціальними контейнерами для сміття.

Детальні інструкції щодо собак видають місцеві ради.

➤ **Небезпечні собаки.** Згідно із Законом про деякі умови утримання собак, **небезпечною собакою** вважається будь-яка собака, яка покусала або поранила людину, не обороняючи себе або не була спровокована, та не використовувалась для оборони або в надзвичайній терміновій ситуації.

У громадських місцях небезпечна собака повинна бути у наморднику.

➤ **Доступ до громадських місць спеціально навчених собак.** Закон про деякі умови утримання собак виділяє поняття «особлива собака», яка:

- використовується приватними службами безпеки;
- використовується гірською службою;
- використовується в рятувальних роботах для виконання завдань цивільного захисту;
- полювання;
- випасання овець;
- пройшла спеціальне навчання.

Собака-поводир фізичної особи з тяжкими фізичними вадами має право доступу до громадських місць.

➤ **Відповідальність за недбале ставлення до собак.** За недбале ставлення до тварини Законом про ветеринарну допомогу передбачені штрафи у розмірі до 300 євро.

**Інформацію підготувала Валентина Головань,
Аналітик ЄІДЦ**

³⁷ Daň za psa: Koľko a kedy sa platí [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.finance.sk/178572-dan-za-psa/>.

³⁸ Zoznam evidovaných psov [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.kosicezapad.sk/zoznam-evidovanych-psov/>.